

KIRJOITUSKILVAN SATOA

Muisteloita menneistä ajoista Antrean pitäjän Hannilan kylässä

Kirjoitan tähän 70 vuotta taakse päin millaista oli siihen aikaan. Kotini oli Hannilan aseman luona halkoplaanin laidassa. Siihen aikaan oli kova puutavaraliike, josta moni sai työtä ja elantonsa. ”Laanille” toivat maalaiset paljon halkoja sekä tukkeja, joita lastattiin rautatievaunuihin. Tukit meni Viipuriin Vekrotniemen sahalle ja halot sahayhtiölle Viipurista edelleen Uuraaseen, mistä laivoilla mihin vaan. Tukkien lastaus oli kovaa työtä, silloin ei ollut nosturia. Silloin oli aseman edessä kaa-sulyhdyt niin näkivät tukkia yöllä lastata. Oli neljä miestä: kaksi vaunussa ja kaksi maassa. Paksuilla naruilla vetivät vaunuun. Maassa olevat työnsivät niitä vaunuihin. Päivällä lastasivat halkoja avosekä umpivaunuihin. Isäni toimitti sivussa pikkupomon virkaa ja välitti halkoja toisen miehen kanssa Pietariin saakka. Kun raja sulkeutui, liekö saaneet kaikista rahoja.

Isä oli ahkera työmies: milloin teki mitäkin. Eihän siihen aikaan työmiehellä oikein vakituista ammattia ollut. Oli kova metsämies syksyllä, kävivät kuvilla. Tekoteeret laitettiin pitkien riukujen päähän ja nostettiin sitten ylös. Oli tehty havuista pieni kuin lappalaisen kota, jota sanottiin kojuki. Joku suhisteli lintuja niille kuville päin. Kopissa oli mies, joka sieltä rakosista sitte ampui.

Yks kerta kun ei ollut isällä metsäkaveria, niin isä sanoi, että minun pitää niitä lintuja mennä lennätteleeseen. Sanoi paikan mihin menen ja että missä on hänen kojunsa. Oli minulla tuttu paikka. Siihen aikaan oli vanhemman sanaa toteltava. En ollut kiinnostunut linnuista, joten en tuntenut harakkaa enkä varista. Kävin metsässä kiven päälle istumaan ja katselin, kun linnut lentelivät. Aamukasteella sain jalkani märäksi, en muuta. Tulin kotiin ja muutin kuivat jalkineet että kerkesin kouluun. En muista kysykö isäni, näinkö edes lintuja. Silloin oli kyllä metsän riistaa saatavana. Talvella sai jäniksiä kovasti: oli kyllä jänis paistia. Jäniksen kun nylki niin sille tuoreelle puolelle laittoivat ruisjauhotahtaan. Se kun kuivui, tekivät niistä jänisnahkahattuja. Jäniksenkämpälät pidettiin hellanpyyhykeenä. Kun padan pohjat oli avotulella, olivat ne nokisia, niin kuin hella myöskin.

Sitten harjoittivat muurahaisen munitusta. Oli tervattu ympyrä tehty tasaiselle kalliolle. Varhaisella kannettiin nokulaissäkällä muurahaispesiä puhtaaksi lakaistulle kalliolle. Koivun lehivistä tehtiin ympyrä. Kaadettiin läjän ympärille ja sinne muurahaiset kuljettivat munat lehvien alle piiloon, mistä ne lakaistiin pussiin.

Ennen aikaan lainattiin milloin mitäkin naapurista. Sattuipa kerran tapaus, että äidilläni oli johonkin meno. Hän halusi ottaa mukaansa siskoni, oliko se 6–7 -vuotias. Naapurissa oli suutari, jonka tyttärellä oli tyttö, joka oli siskoni ikäinen. Siltä lainasivat kengät, jotka olivat saman jalan kengät. Tulihan se matka tehtyä. Siskoni sanoo aina muistavansa ne kengät.

Ennen keitettiin pyykkisaippua kotona. Olen minäkin keittänyt. Eläinten suolia puhdistettiin ja lipeäkiveä sekaan saunan pataan ja keitettiin, että ne sulivat. Kun ne jäähtyivät, piti hämmentää kepillä, että tuli pohjaa myöten samanlaista. Ne leikattiin paloiksi. Pata oli kuin pesty. Hyvin lähtivät padasta pois. Ei saanut laittaa sekaan pernaa silloin ei käynyt kasaan. Möin saippuaa kuusi markkaa kilo. Ei silloin pulveria eikä koneita ollut, kun sitä keitteli. Nyt ei sellainen saippua kelpaisi kellekään.

Olin vanhin lapsista. Nuorena täytyi kaikkia töitä tehdä. Olin kai 15–16 -vuotias. Piti seitsemän hengen pyykki pestä. Pyykkivesi oli ojasta otettava. Siinä ei ollut joka aika paljon vettä. Talvella oli pieni avanto tehty, että kauhalla sai otettua. Sauna oli pimeä. Vain pieni läppä ja lamppu valona pyykki keitettiin padassa. Siihen aikaan käytettiin ”lanellisia” alusvaatteita. Harjalla niitä hangattiin. Ne olivat raskaita liikuteltavia. Nyt sanon nuorille, että liekö kaikki kastuneetkaan.

Ennen käytiin kiertokoulua, jota pidettiin kylän suurissa maalaistaloissa 2-3 viikkoa. Oli kivitaulu ja rihveli, millä opetettiin kirjoittamaan Aapinen oli lukukirjana. Kotona sanottiin, että kun hyvin lukee läksynsä niin kukko munii. Yön aikana oli kukko sitten muninut 5 tai 10 penniä kirjan väliin ja niin sitä vain uskottiin. Kyllä ei nykyajan lapsia voisi noin narralla.

Kansakoulussa piti viedä joka syksy opettajalle sisäänpääsymaksuna yksi markka. Keväällä otettiin kirjat pois ja syksyllä annettiin takaisin. Koulutarpeet piti maksaa. Ei ollut hienoja ruokahuoneita